

Tekninen lautakunta 21.08.2024 § 60

§ 60

Lausunnon antaminen Helsingin hallinto-oikeudelle valituksesta, jonka kohteena on Espoon kaupungin teknisen lautakunnan 12.6.2024 päätös § 49 (vastauksen antaminen oikaisuvaatimukseen, joka koskee vahingonkorvaushakemuksen hylkäämistä koskevaa päätöstä)

Valmistelijat / lisätiedot:
Aumala Petteri

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkitekniikan johtaja Tanska Harri

Tekninen lautakunta ehdottaa, että kaupunginhallitus antaa teknisen lautakunnan antaman lausunnon Helsingin hallinto-oikeudelle liitteen mukaisesti.

Käsittely

Päätös

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valituksen kohteena on Espoon kaupungin teknisen lautakunnan 12.6.2024 tekemä päätös § 49 vastauksen antaminen oikaisuvaatimukseen, joka koskee vahingonkorvaushakemuksen hylkäämistä koskevaa kaupunkitekniikan keskuksen lakimiehen päätöstä 8.4.2024 § 23.

Muutoksenhakija vaatii, että Espoon kaupungin teknisen lautakunnan päätös kumotaan ja asia palautetaan tekniselle lautakunnalle käsiteltäväksi.

Espoon kaupungin tekninen lautakunta kiistää vaatimukset ja pyytää kunnioittavasti, että Helsingin hallinto-oikeus hylkää valituksen ja oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Vastauksen perustelut

Teknisen lautakunnan ja kaupunkitekniikan keskuksen hallinnon lakimiehen päätöksissä on kysymys näiden viranomaisten esittämistä Espoon kaupungin vahingonkorvausvelvollisuutta koskevista kannanotoista. Vaikka kysymyksessä olevan vahingonkorvausta koskevan erimielisyyden toisena osapuolena on Espoon kaupunki, ei asia ole sisällöllisesti hallinto-oikeudellinen vaan yksityisoikeudellinen. Valittaja voi saattaa kysymyksen siitä, onko Espoon kaupunki velvollinen maksamaan asiassa vahingonkorvausta, tutkittavaksi ja ratkaistavaksi

oikeudenkäymiskaareissa säädetyssä järjestyksessä käräjäoikeudessa. Vahingonkorvausvaatimuksen tutkiminen ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan.

Hallinto-oikeus voi tutkia tällaisessa asiassa vain kuntalain 135 §:n 2 momentista ilmenevät valitusperusteet. Mainitun momentin mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- 2) päätöksen tehnyt viranomais on ylittänyt toimivaltansa; tai
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Muutoksenhakija on valituksessaan esittänyt oikaisuvaatimuksen kohteena olleen lakimiehen päätöksen olevan väärässä järjestyksessä syntynyt, lakimiehen ylittäneen toimivaltansa ja lakimiehen päätöksen olevan muutenkin lainvastainen. Muutoksenhakija ei ole oikaisuvaatimuksessaan esittänyt näitä väitteitä, vaan ne on esitetty vasta valitusvaiheessa. Muutoksenhakija on valituksessaan esittänyt teknisen lautakunnan oikaisuvaatimuksen johdosta tekemän päätöksen olevan väärässä järjestyksessä syntynyt, perustuvan väärän lain soveltamiseen ja olevan lainvastainen.

Kuntalain 14 §:n mukaan *kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa*. Päätösvaltaa kunnan valtuusto voi siirtää kuntalain 91 §:n nojalla: *Valtuusto voi hallintosäännössä siirtää toimivaltaansa kunnan muille toimielimille sekä luottamushenkilöille ja viranhaltijoille. Toimivaltaa ei kuitenkaan saa siirtää asioissa, joista valtuuston on tässä tai muussa laissa olevan säännöksen mukaan päätettävä*.

Valtuusto voi hallintosäännössä antaa kunnan muulle 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle oikeuden siirtää sille siirrettyä toimivaltaa edelleen. Näin siirrettyä toimivaltaa ei voida enää siirtää edelleen. Espoon kaupungin hallintosäännön I osan II luvun 10 §:n mukaan kaupunginjohtaja päättää vahingonkorvauksen tai vastaavan hyvityksen myöntämisestä silloin, kun kaupunki on korvausvelvollinen tai vahingon korvaaminen katsotaan kohtuulliseksi, ellei toimivaltaa ole annettu toimialajohtajalle.

Saman luvun 11 §:n mukaan toimialajohtaja päättää vahingonkorvauksen tai vastaavan hyvityksen myöntämisestä silloin, kun kaupunki on toimialaa koskevissa asioissa korvausvelvollinen tai vahingon korvaaminen katsotaan kohtuulliseksi. 2 momentin mukaan toimialajohtaja voi toimintaohjeellaan siirtää toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle kohtien 11–14, 16, 17 ja 19 osalta.

Kaupunkiympäristön toimialan toimialajohtajan hyväksymän Kaupunkitekniikan keskuksen toimintaohjeen 3.4 §:n mukaan kaupunkitekniikan keskuksen hallinnon palvelualueen tehtävänä on huolehtia mm. vahingonkorvausasioista sekä kaupunkitekniikan keskuksen lakiasioista. Hallinnon palvelualueella laki- ja vahingonkorvausasiat on määrätty viranomaistehtävät palveluyksikölle.

Toimintaohjeen 6.3 §:n mukaan Kaupunkitekniikan johtaja päättää vahingonkorvauksen tai vastaavan hyvityksen myöntämisestä silloin, kun tulosityksikkö on korvausvelvollinen tai vahingon korvaaminen katsotaan kohtuulliseksi ja korvauksen määrä on enintään 100 000 euroa. Toimintaohjeen mukaan lakimies päättää vahingonkorvauksen tai vastaavan hyvityksen myöntämisestä silloin, kun tulosityksikkö on

korvausvelvollinen tai vahingon korvaaminen katsotaan kohtuulliseksi ja korvauksen määrä on enintään 10 000 euroa.

Kuntalain 134 §:n mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään toimielimen ja sen jaoston sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle.

Kuntalain 135 §:n mukaan valtuuston ja kuntayhtymän 58 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimielimen päätökseen sekä kunnanhallituksen, lautakunnan ja johtokunnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella hallinto-oikeudelta.

Valittajan näkemyksen mukaan vahingonkorvaushakemuksen hylkäämistä koskeva teknisen lautakunnan ja lakimiehen päätökset ovat syntyneet väärässä järjestyksessä.

Espoon kaupungin hallintosäännössä ja toimintaohjeessa vahingonkorvausasioista päättäminen on delegoitu ja subdelegoitu termein ”päättää vahingonkorvauksen tai vastaavan hyvityksen myöntämisestä”. Terminologia on sama toimivaltaa delegoitaessa kaupunginjohtajalle, toimialajohtajalle, kaupunkitekniikan johtajalle kuin lakimiehellekin. Valittajan näkemyksen mukaan delegointimääräys koskee ainoastaan vahingonkorvauksen myöntämistä, mutta ei vahingonkorvausvaatimuksen hylkäämistä. Valittajan näkemyksen mukaan siis valtuusto ei ole siirtänyt toimivaltaa hylätä vahingonkorvaushakemusta kokonaan tai osittain. Tekninen lautakunta kiistää valittajan näkemyksen. Hallintosäännössä annettavalla toimivallan siirtämisellä siirretään toimivalta tehdä kuntaa sitova päätös taloudellisen korvauksen maksamisesta. Toimivaltaan kuuluu myös tehdä päätös siitä, ettei vahingonkorvausta makseta, jos kunta ei ole korvausvelvollinen tai vahingon korvaamista ei katsota kohtuulliseksi. Termillä ”päättää” annetaan päätösvalta muodostaa kaupungin kanta esitettyyn vahingonkorvausvaatimukseen sekä sen perusteluihin. Kaupungin kanta voi olla myös se, ettei vahingonkorvausvastuuta ole tai että se on vain osaan esitetyistä vahingoista. Päätösvaltaan kuuluu myös kaupungin kannan muodostaminen korvattavan vahingon määrästä. Valittajan tulkinta hallintosäännön sekä toimintaohjeen delegointi- ja subdelegointimääräyksistä vahingonkorvausasioissa johtaisi siihen, että valtuuston päätettäväksi tulisivat kaikki vahingonkorvausasiat, joissa kaupungilla ei katsota olevan vahingonkorvausvastuuta tai vahingonkorvauksen hakijan esittämää vahingonkorvausvaatimuksen euromäärää ei voida sellaisenaan hyväksyä. Jo kaupunkitekniikan keskuksen osalta asiamäärä olisi noin 200 asiaa vuodessa. Valittajan esittämä tulkinta tarkoittaisi myös sitä, että teknisellä lautakunnalla ei olisi toimivaltaa päättää vahingonkorvausasioissa toimialueellaan kuin silloin, kun päätökseen käytetään otto-oikeutta tai hakija on jostain syystä tyytymätön kaikkien vaatimiensa vahinkojen korvaamista koskevaan myönteiseen päätökseen.

Valituksen kohteena olevassa teknisen lautakunnan päätöksessä sekä lakimiehen päätöksessä on tekstissä tuotu esiin sovelletut lainkohdat. Lakimiehen päätöksessä on toimivallan osalta mainittu viimeisin subdelegointia koskeva toimintaohjeen määräys, joka yhdessä tekstissä mainittujen lainkohtien kanssa täyttää hallintolain 45 §:n 1 momentin

vaatimuksen sovellettujen säännösten maininnasta. Päätöksessä olisi toki voinut olla mainittuna koko delegontia koskeva ketju: kuntalaki 14 § ja 91 § -> Espoon kaupungin hallintosääntö 1 osa II luku 11 § -> Kaupunkitekniikan keskuksen toimintaohje 6.3 §. Tällaisen ketjun kirjoittaminen ei parantaisi päätöksen selkeyttä tai luettavuutta.

Valittajan näkemyksen mukaan lakimies on ylittänyt toimivaltansa vahingonkorvausasiasta päättäessään, koska toimintaohjeen mukaan lakimiehen päätettäväksi kuuluu enintään 10.000 euron suuruinen vahingonkorvaus. Valituksessa ei esitetä, että tekninen lautakunta olisi ylittänyt toimivaltaansa.

Teknisen lautakunnan näkemyksen mukaan valittajan tulkinta lakimiehen toimivallan rajasta on virheellinen. Lakimies voi toimintaohjeessa annetun subdelegoinnin mukaan päättää edellä esitetyn mukaisesti vahingonkorvauksen myöntämisestä tai hylätä vahingonkorvaushakemuksen kokonaan tai osittain. Toimintaohjeessa on asetettu euromääräinen yläraja vahingonkorvauksen hyväksymiselle. Vahingonkorvausvaatimuksessa vaaditusta määrästä riippumatta lakimiehellä on oikeus hylätä vahingonkorvausvaatimus, jos kaupunki ei ole korvausvelvollinen tai korvauksen myöntämisen ei ole katsottava olevan kohtuullista.

Nyt käsillä olevassa tapauksessa vahingonkorvaushakemuksessa ei ole edes esitetty euromääräistä vaatimusta. Euromääräinen vaatimus on esitetty vasta oikaisuvaatimuksessa, jossa oli esitetty myös sellaisia korvauseriä, joita ei ollut alkuperäisessä vahingonkorvausvaatimuksessa ja osa vahingonkorvausvaatimuksessa esitetystä vaatimuksista on jätetty pois oikaisuvaatimuksesta.

Vahingonkorvausvaatimusta käsiteltäessä ei ole pyydetty hakijalta täsmennystä vahingonkorvauksen määrään, koska ensin on tullut selvittää se, onko kaupunki vastuussa vahingosta vahingonkorvauslain nojalla. Vahingon määräksi on arvioitu noin 10.000 euroa. Vahingon tarkemman määrän selvittäminen on katsottu tarpeettomaksi, kun on selvinnyt, ettei kaupungilla ole vaadittua vahingonkorvausvastuuta. Toimivallan siirtoa koskevassa toimintaohjeen subdelegointimääräyksessä oleva euromääräinen raja koskee ainoastaan myönnettävän vahingonkorvauksen määrää.

Sovellettu laki

Lakimies on hylännyt vahingonkorvausvaatimuksen sillä perusteella, että asiassa ei ole osoitettu Espoon kaupungin toiminnassa sellaista tahallisuutta tai tuottamusta, jonka perusteella kaupunki olisi vahingonkorvausvastuussa. Asia on ratkaistu vahingonkorvauslain perusteella. Valittajan näkemys siitä, että ratkaisu perustuu väärän lain soveltamiseen, on virheellinen.

Valittajan näkemyksen mukaan sovellettava laki olisi maankäyttö- ja rakennuslaki hulevesien hallinnan osalta. Maankäyttö- ja rakennuslain 103 i §:n mukaan *"kunta vastaa hulevesien hallinnan järjestämisestä asemakaava-alueella. Kunta voi ottaa järjestettäväkseen hulevesien hallinnan muillakin alueilla.*

Kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin kunnan hulevesijärjestelmän ja vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriverkoston toteuttamiseksi tai hulevesien hallitsemiseksi muulla tavoin.

Alueella ei ole asemakaavaa lukuun ottamatta Vantinmäentien katualuetta, jolla on voimassa Storbassinmutka niminen 2015 hyväksytyt asemakaava.

Korkein hallinto-oikeus on ottanut kantaa maankäyttö- ja rakennuslain 103 i §:n mukaiseen kunnan vastuuseen päätöksessä KHO:2023:25 24.3.2023/878. Korkein hallinto-oikeus totesi, että *kunnalla oli maankäyttö- ja rakennuslain nojalla velvollisuus järjestää hulevesien hallinta asemakaava-alueella. Tämän järjestämisvelvollisuuden kannalta ei ollut merkitystä sillä, oliko kysymys asemakaava-alueelta vai kaava-alueen ulkopuolisilta alueilta kertyneistä hulevesistä. Hulevesien ajoittainen tulviminen yksittäisellä kiinteistöllä ei kuitenkaan sellaisenaan osoittanut, että hulevesien kokonaishallinta asemakaava-alueella olisi ollut järjestetty puutteellisesti.*

Vanttilanoja kulkee tonttien rajajoina alueella, jolla tulva tapahtui. Vanhoihin topografiakarttoihin (1943) vertaamalla on ojan linjauksessa tapahtunut muutoksia niin, ettei ojan linjaus ole enää niin suora kuin se on aikaisemmin ollut. On luultavaa, että kyseessä ei ole luonnollinen noro, vaan rakennettu oja, joka on muuttunut luonnontilaiseksi. Tiedossa ei ole, että Vanttilanojan alueelle olisi perustettu ojitusyhteisöä, joten ojasta hyötyvät vastaavat myös sen kunnossapidosta vesilain 5 luvun 8 §:n mukaisesti.

Vantinmäentien alittavat rumpuputket (2 kpl 800 mm) ovat Espoon kaupungin omistamia, rakentamia ja kunnossapidossa. Katu ja rumpuputket ovat noin 5 vuotta vanhoja ja kadunpito päätös Vanttilanmäentiestä on tehty 2021. Asemakaavan mukaisella katualueella kadun alittavat rumpuputket ovat kaupungin kunnossapitovastuulla (laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta). Tiedossa ei ole, toisin kuin valittaja väittää, että rumpuputkien kunnossapito olisi laiminlyöty. Hakijan mukaan Vanttilanmäentien alittavat rumpuputket, joiden kautta Vanttilanoja alittaa Vanttilanmäentien, ovat tukkeutuneet rankkasateen mukanaan ojan yläjuoksulta huuhtomista roskista ja aiheuttaneet veden nousemisen Vanttilanojassa. Rumpuputkien toiminnassa ei ole ollut häiriötä ennen poikkeuksellisen sateen huuhtomista roskista aiheutunutta tukosta, joka sekkin on ollut rumpuputkien edustalla. Pelastuslaitos on aloittanut rumpuputkien edustan raivaamista ja kaupungin kunnossapito on viipymättä jatkanut sitä saatuaan tiedon tukkeutumisesta. Laiminlyöntiä kunnossapitotoimiin ryhtymisessä ei ole osoitettu.

Vanttilanojan rumpuputken suu ei ole Vantinmäentien katualueella, vaan se on yksityisesti omistetulla asemakaavoittamattomalla maalla. Tukos, joka on kaupungin kunnossapitajältä saadun tiedon mukaan ollut rumpuputken edustalla, on ollut yksityisellä tontilla. Tukoskohta ei ole asemakaavan mukaisella katualueella, joten kaupungilla ei ole kunnossapitovastuuta kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain nojalla. Tästä huolimatta kaupungin katujen kunnossapito on ryhtynyt kunnossapitotoimiin viivytyksettä saatuaan tiedon tukoksesta.

Vesilain 5 luvun 8 §:n mukaan *hyödynsaajan tai hyödynsaajien on pidettävä oja kunnossa siten kuin 7 §:ssä säädetään. Kun ojitukselta johtuvien asioiden hoitamista varten on perustettu ojitusyhteisö, yhteisön*

on huolehdittava ojan kunnossapidosta. Jos ojan kokonaisuutena tarkasteltuna voidaan katsoa muuttuneen luonnontilaisen kaltaiseksi uomaksi, sovelletaan sen kunnossapitoon ja käyttöön 1 momentin estämättä, mitä tässä luvussa säädetään ojituksesta. Kuivatus- tai jätevettä johtavan putken kohdalla olevaa maata ei saa käyttää siten, että putki saattaa vahingoittua tai sen kunnossapito kohtuuttomasti vaikeutua. Vastuu ojan kunnossapidosta on myös hakijalla ja hakijan kiinteistön kohdalla oja kulkeekin kokonaisuudessaan yksityisessä omistuksessa olevalla maa-alueella. Espoon kaupunki on yksi hyödynsaajista ja vastaa ojan kunnossapidosta yhdessä muiden hyödynsaajien kanssa. Espoon kaupungilla ei ole oikeutta tai velvollisuutta ryhtyä itsenäisesti ojan kunnostustöihin yksityisellä maalla kulkevassa ojassa, vaikka kaupunki onkin yksi ojan hyödynsaajista.

Ojan kunnossapittäjiä ovat em. vesilain 5 luvun 8 §:n mukaisesti ojan hyödynsaajat. Vahinkoa kärsinyt ja kaupunki ovat hyödynsaajia ja siten kunnossapitovastuussa yhdessä muiden hyödynsaajien kanssa. Kaupungille vahingonkorvausvastuun aiheuttavaa laiminlyöntiä kunnossapitotoimiin ryhtymisessä ei ole osoitettu.

Lopuksi

Edellä esitettyjen seikkojen valossa sekä valituksenalaiseen päätökseen ja sen perusteluihin ja selvityksiin viitaten Espoon kaupungin tekninen lautakunta katsoo, ettei valituksessa ole esitetty syitä, joiden perusteella päätös tulisi kumota.

Päätös perustuu voimassa oleviin lakeihin ja riittäviin selvityksiin. Espoon kaupungin tekninen lautakunta pyytää kunnioittavasti, että Helsingin hallinto-oikeus hylkää valituksen ja oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 (Ei julkaista) Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle

Oheismateriaali

- (Ei julkaista) Lausuntopyyntö 1.8.2024 ja valitus 24.7.2024
- (Ei julkaista) Vahingonkorvaushakemus 11.9.2023
- (Ei julkaista) Lakimiehen päätös 8.4.2024, vahingonkorvausvaatimuksen hylkääminen
- (Ei julkaista) Oikaisuvaatimus 5.5.2024

Tiedoksi